

(Baltaházi) Ballus Zsigmond
(1817. Pozsony - 1875. Budapest)
Emlékezete.

Carl Sigismund Theodor Ballus néven anyakönyvezve Pozsonyban. 1817 október 27-én. Több keresztnéve közül a Zsigmondot használta szívesen és ezen név alatt publikált. A Baltaházi előnevet nem használta.

Fia révén rokoni kapcsolatba kerül a híres Bezerédj nemzetséggel, amikor az 1858-ban született ifj. Baltaházi Ballus Zsigmond Pécsett házasságot köt a nemzetséghez tartozó Jeszenszky Zsófiával, akinek apja Jeszenszky József házasodott be a Vas vármegyei Lörintei-Zsenyeyi Bezerédj családba. (Bezerédj Imre brigadéros 1679-1708)

Ballus Zsigmond családjáról:

Apja, Paul von Ballus híres Pozsony-környéki szőlőnemesítő-borkészítő és közéleti ember, aki még magyarul is alig tudott. Pozsonyi tanácsosként először írta meg a város átfogó ismertető monográfiáját. Kisfaludy Károly barátja és támogatója. Tevékenysége elismeréseként nemességet kapott Pozsony városától címerrel, Baltaházi előnévvel. A címerpajzs baloldalán az árpádházi piros- ezüst sávok, jobb oldalán Pozsony sz. kir. város címer oroszlánja. felül a címerpajzson a három ágú korona, melyből a szőlőt tartó oroszlán emelkedik ki. A család emlékezete szerint Baltaháza Pozsony vagy Bars vármegyei település, ahol szőlőbirtoka lehetett. Valószínűbb a barsi településnév, mert a korabeli magyarországi regiszterben csak Bars, Szilágy, Csanád, valamint Gömör vármegyékben jegyezték fel ilyen nevű településeket.

Fia ifj. Baltaházi Ballus Zsigmond már jogász pályára került és 1908-tól a kecskeméti kir. járásbíróóság táblabírójaként lett megbecsült tagja a családnak.

Unokája az 1890-ben született Ballus Tivadar erdész képesítést szerzett. Ő a Baltaházi előnevet már nem használja.

Dédunokája, Ballus Tivadar a Georgikonon Keszthelyen gazdaszásként végzett és már Bács-Kiskun megyében dolgozott.

Ükunokája Ballus Tivadar (1950) a Kecskeméti Főiskola GAMF karán gépészmérnöki oklevelet szerzett és Kecskeméten az AGRIKON Zrt fejlesztő mérnökeként a proto-üzemet vezette.

Ballus Zsigmond, Selmecebányán 1839-ben végzett szakképzett bányász akadémikusként. Csak 1895-től, a főiskolai reform után vezetik rá a diplomára a bányamérnök képzettséget. Selmeczi éveinek emlékét őrzi a "A Selmeczi m. k. bányász- és erdész- Akadémia évszázados fennállásának Emlékkönyve 1770-1870" című kiadvány.

Az Emlékkönyvről:

A szintén Selmecebányán végzett Faller Gusztáv szakképzett kohász akadémikus (kohómérnök) által összeállított és 1871-ben Bécsben kinyomtatott

"A Selmeczi m. k. bányász- és erdész- Akadémia évszázados fennállásának Emlékkönyve 1770-1870" kiadvány egy valamikor Ballus Zsigmond tulajdonát képező példányát leszármazottai a mai napig őrzik. A ma már muzeális értékű kiadványt, a szépunoka, Ballus Tivadar gépészmérnöknek felkérésére, 2015-ben Kecskeméten a Tarapcsik Könyvkötészet restaurálta.

Az emlékkönyvben Ballus Zsigmond a 2753-as sorszámom van regisztrálva, mint kőszénbánya felügyelő, aki ebben az időben Annavölgy-Annathal Bányamű barnaszénbányáinál és a Kőszénbánya- és Téglagyár- Társulatnak a Magyar Vallásalapítványtól bérelt Esztergom vármegyei Csolnok- Mogyorósi bányáinál dolgozott (1859 nov. 30) 1860-tól haláláig (1875) Elődje bányagazgatói beosztásban, akadémikus társa Zsigmond Vilmos volt 1850-1860 között, aki szintén Pozsonyban született 1821-ben. (Csath Béla gyémánt okl. bányamérnök róla emlékezett meg 2015-ben Dorogon). A Csolnoki bányák vezetésében egyik elődje az ugyancsak Selmecen végzett Hantken Miksa bányamérnök volt.

Ballus Zsigmond híres évfolyamtársai voltak:

Zsigmond Vilmos szakképzett bányász (bányamérnök) a későbbi hírneves ártézi termásvíz kutató geológus.

Péché Antal szakképzett bányász (bányamérnök)

Péché Antal 1868-ban megalapítja a Bányászati-Kohászati Lapok szakfolyóiratot. 1892 június 27-én- részt vesz az OMBKE megalakuló közgyűlésén. 1894-ben javaslatára, az addig használatos Glück auf ! és az Áldás –Szerencse! bányász köszöntés helyett a Jó szerencsét ! köszöntést fogadja el az OMBKE küldöttgyűlés. Péché Antal híres még a Roth Flóris által kezdeményezett és róla elnevezett Serleg-beszédről is amely tisztújításkor hangzik el az OMBKE mindenkori megválasztott elnöke részéről.

Az erdészek közül Faller Károly a leghíresebb évfolyam társa, aki 1871-ben m.kir. erdőmester volt Fuccikén és később az OEE tagja is volt, akinek fia Faller Gusztáv kohómérnök a selmeci főiskola híres tanára lett. Péché Antalnak és ifj. Faller Károlynak, Faller Gusztáv fiának sírja a selmecebányai temetőben van. Az évenkénti Szalamander ünnepségek alkalmával az OMBKE mindkettőt rendszeresen karbantartatja és koszorúzza.

/-----

Faller Gusztáv a Selmeci akadémián bányászatot és erdészetet végzett. Az udvari kancellária szolgálatában bányahivatali és bányamérnöki feladatokat látott el. Ennek során megismerkedett a legnevesebb bel- és külföldi bányaművekkal. 1855-től tizenöt éven át a Selmeci akadémia bányászati tanszékét vezette. Ezen időszak alatt rendszeresen hozta hallgatóit tanulmányutakra, a Dorog környéki bányákba. Fia Faller Károly kohómérnök selmeci tanulmányait követően, tanulmányutak és különböző kohóknál végzett munkák után a főiskola Fémkohászattani tanszékének vezetője lett. A hazai fémkohászati kutatások megalapítójának tekintjük.

-----/

Péché Antallal együtt 1848-49-ben tanácsos fogalmazóként, a Kossuth Lajos által vezetett Pénzügyminisztériumban dolgozott a magyarországi nemesfém bányászati-kohászati és pénzverési felügyeletnél.

Péché Antal, Ballus Zsigmonddal együtt Kossuth utasítására megmenti 1849 januárjában a Körmöcbányán működő pénzverde teljes nemesfém készletét és berendezéseit a felelős magyar kormánynak.

Ballus Zsigmond tagja a Magyarhoni Földtani Társulatnak. Érdekességként említhető, hogy az MHFT 1872-ben fiók szervezetet hoz létre Selmezbányán 20 évvel az OMBKE megalakulása előtt. A fiók- szervezet tagjai között van Péché Antal, Kerpely Antal, Farbaky István is. Az 1873-as Bécsi Világkiállításra készülvén az MHFT felkéri a köszénbánya vállalatokat a megfelelő képviselő biztosításra. Az 1874 évi januári közgyűlésen, mint a Választmány tagját említi a jegyzőkönyv Zsigmond Vilmossal és Hantken Miksával együtt.

Ballus Zsigmond 1874.február 11-én a Földtani Intézet Szakgyűlése alkalmából adományozza Tokodról a löszből kikerült fossil tárgyakat. (elephas primigenius zápfogat és állkapocstöredéket) Ekkor Dr. Szabó József a híres bányamérnök geológus, az MHFT alelnöke is résztvevője ennek a Szakgyűlésnek.

Az MHFT 1875-ben emlékezik meg halála alkalmával róla, mint a Választmány elhunyt tagjáról, aki tevékenyen részt vett a társulatnak a Választmány által vezetett ügyeinek rendezésében s kibén a társulat legtevékenyebb tagjainak egyikét veszté el. Ugyanekkor helyette új tagot választanak a Választmányba.